

Vergaderjaar 2019–2020

27 830

Materieelprojecten

Nr. 295

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 oktober 2019

Inleiding

Op uw verzoek naar aanleiding van berichtgeving van RTL Nieuws van 10 september jl. en het algemeen overleg Personeel Defensie (Kamerstuk 35 300 X, nr. 6), bied ik u nadere informatie aan over de kwaliteit van de gasmaskers voor militairen. Uw verzoek is ingezonden op 13 september 2019.

Huidige gasmaskers

Defensie beschikt over basisuitrusting voor individuele bescherming tegen Chemisch, Biologisch, Radiologisch en Nucleaire (CBRN) dreiging voor de reguliere militairen en daarnaast beschikt Defensie over specialis- tische CBRN-beschermende uitrusting voor specialistische eenheden. Het FM-12 masker is onderdeel van de basisuitrusting en het FM-53 masker maakt deel uit van specialis- tische CBRN-beschermende uitrusting. Beide maskers beschermen tegen chemische en biologische, strijdmiddelen zoals gifgassen en voldoen aan de norm. Beide maskers verschillen voor wat betreft de beoogde wijze van inzet.

Het FM-12 masker maakt onderdeel uit van de basisuitrusting omdat het eenvoudig, compact en snel op te zetten is en omdat het een beperkte logistieke inspanning vergt. Aangezien de confrontatie met chemische of biologische strijdmiddelen voor reguliere eenheden meestal onverwacht plaatsvindt, is het van belang dat een masker eenvoudig is mee te nemen en, onder gevechtomstandigheden, zeer snel kan worden opgezet. Het FM-12 masker voldoet hieraan. Dit masker is in gebruik sinds 1996. Naast Nederland maken onder andere België, Denemarken, Ierland en Noorwegen gebruik van het FM-12 masker.

Het FM-53 masker biedt extra mogelijkheden ten opzichte van het FM-12 masker, zoals het aankoppelen op ademlucht, die het meer geschikt maken voor geplande, korte en intensieve inzet. Het masker is echter

minder compact, vergt meer tijd om gebruiksklaar op te zetten en vraagt een grotere logistieke inspanning. Hierdoor is het minder geschikt voor algemeen gebruik door de reguliere eenheden bij onverwachte confrontaties met chemische en biologische strijdmiddelen. Het FM-53 masker is sinds 2013 in gebruik bij Defensie.

Voor een juist gebruik van de individuele CBRN uitrusting is de juiste opleiding en training van belang. Vaardigheden op het gebied van CBRN-bescherming zijn onderdeel van de initiële basisopleiding en de missiegerichte opleiding. Daarbij wordt personeel bewust gemaakt van de beperkingen die de beschermende uitrusting oplevert voor de taakuitvoering. Het gebruik en onderhoud van het masker staat beschreven in vastgestelde Defensie publicaties op het gebied van CBRN-bescherming.

In de voorbereiding op missies en specialistische oefeningen wordt ook de CBRN-dreiging beschouwd. Op basis hiervan wordt bepaald welk risico zich voordoet op het gebied van CBRN en welke maatregelen ter bescherming moeten worden genomen. De CBRN bescherming die eenheden meenemen op missies en oefeningen wordt hierop zo goed mogelijk afgestemd.

Kwaliteit

In 2005 heeft TNO een onderzoek uitgevoerd om een adequate testmethode te ontwikkelen voor het testen van gasmaskers. De onderzoeksmethode in 2005 was daarmee niet geschikt en bedoeld om de kwaliteit van het FM-12 masker te beoordelen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek is in samenwerking met partnerlanden een testmethode ontwikkeld die wel geschikt is. In 2009 is het FM-12 masker door TNO met deze methode vergeleken met drie andere typen maskers. Daarbij zijn deze maskers getest op beschermende waarde. Deze test toonde aan dat het FM-12 masker voldoet aan de gestelde NAVO-normen en dat er op dat moment geen significant beter masker beschikbaar was. Het masker wordt sinds 2009 periodiek getest en voldoet nog altijd aan deze norm. Een juist gebruik en onderhoud is daarbij een voorwaarde om de bescherming te realiseren.

Tijdens het Algemeen Overleg Personeel defensie van 11 september jl. is toegezegd bij het KCT navraag te doen naar meldingen over het gasmasker FM-12. In aanvulling heb ik ook eventuele meldingen buiten het KCT betrokken. Daaruit bleek dat een aantal afzonderlijke gebruikersproblemen is gemeld. Deze meldingen zijn onderzocht en opgelost.

Vooruitblik

Defensie investeert in materieel en uitrusting voor de CBRN-bescherming van haar personeel en eenheden. De verdere ontwikkeling van CBRN-strijdmiddelen zorgt voor steeds meer soorten dreiging en daarmee voor vele opgaven op het gebied van CBRN-bescherming. Voor wat betreft materieel gaat het enerzijds om specialistische uitrusting zoals de vervanging van de CBRN Detectie Identificatie en Monitoringscapaciteit (Kamerstuk 27 830, nr. 211) en de uitbreiding van de CBRN-capaciteit voor de Intensivering van de Civiel-Militaire Samenwerking (Kamerstuk 32 733, nr. 39). Anderzijds gaat het ook om basisuitrusting voor de reguliere militair en detectoren voor breed gebruik. Er is daarbij nog veel werk te verzetten in een complex vakgebied. En dat kost tijd. Zoals op veel onderdelen binnen Defensie is er sprake van achterstallig onderhoud en moeten er steeds prioriteiten worden gesteld en keuzes worden gemaakt. Als gevolg van beperkte budgettaire ruimte is in 2016 bijvoorbeeld het project voor de vervanging van de CBRN-beschermende uitrusting enkele

jaren naar achteren geschoven. In 2018 is dit weer naar voren gehaald en is het project gestart om bij te blijven bij de ontwikkelingen op het gebied van CBRN.

De huidige basisuitrusting voor individuele CBRN-bescherming heeft of bereikt het einde van zijn levensduur en wordt vervangen. In eerste instantie is de tweede hoofdtaak, de bevordering van de internationale rechtsorde in de vorm van missies, daarbij het uitgangspunt voor het voorraadniveau. De beschermende kleding en de maskers worden vervangen om de bescherming tegen de huidige en toekomstige dreiging te verbeteren en om de negatieve effecten van de kleding op de prestatie van de individuele militair (bijvoorbeeld door oververhitting) te verminderen. Binnen dit project worden de geldende normen in het programma van eisen verwerkt en wordt bij afname gecontroleerd of de artikelen hieraan voldoen. Tot de maskers zijn vervangen, wordt periodiek getest of ze nog steeds voldoen. De levering van de nieuwe maskers is voorzien vanaf 2021. Hierna volgt de kleding.

De Staatssecretaris van Defensie,
B. Visser